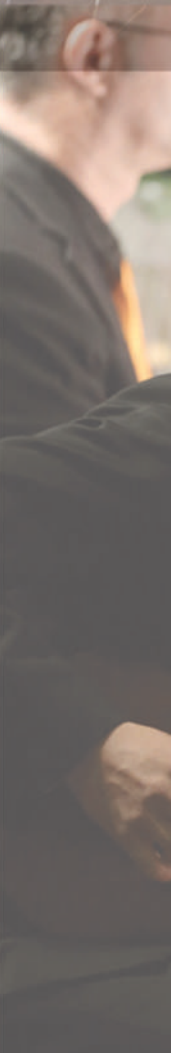

Kultura

ROZDZIAŁ III

Liturgia

Życie

Liturgia

Transitus
2005

Czymże byłyby świątynia, choćby najpiękniejsza pośród innych, bez ludu gromadzącego się na Eucharystii, uwielbieniu i poszukiwaniu Boga? Czym byłyby zabytki, choćby najkunsztowniej odnowione, gdyby nie służyły zbliżeniu do najwyższej Tajemnicy? Pozbawiona wiernych świątynia stałaby się jedynie chłodnym muzealnym wnętrzem przechowującym pamiątki z przeszłości lub w najlepszym przypadku aulą koncertową konkurującą z salami filharmonii. Stąd potrzeba ogromnej troski, aby wybudowany przed wiekami kościół pozostał przede wszystkim miejscem, dla którego został wzniesiony - świętym sanktuarium spotkania człowieka z Bogiem.

Gdańscy franciszkanie mogą chyba z satysfakcją powiedzieć, że szczęśliwie ich Dom Boży „żyje”. Miło bowiem popatrzeć na ludzi zatopionych w modlitwie w kościele Świętej Trójcy, a jeszcze częściej w sąsiadującym kościółku Świętej Anny, odnajdujących swoje stałe miejsca, w których Najwyższy tylko sobie znanym sposobem dociera do ich serc i prostuje, niejednokrotnie niezwykle zawiłe drogi. Miło popatrzeć na tych, którzy przychodzą tu każdego dnia, dla których franciszkańska świątynia stała się prawdziwym Domem. Miło wreszcie pomodlić się raz z tłumem wypełniającym świątynię, a niekiedy tylko z kilkoma wiernymi. Miło też spotkać się z dziećmi, które nie mają problemu z wiarą w anioły i naprawdę świętego Mikołaja. Przy kościele Świętej Trójcy nie ma parafii, wielu jednak traktuje go, jako „swój”. Tu znajdują schronienie: Franciszkański Zakon Świeckich, Rycerstwo Niepokalanej, Żywy Różaniec, Wspólnota Akademicka *San Damiano*, Wspólnota Rodzin *Źródło Życia* oraz ewangelizacyjna Wspólnota *Kana*. Przy klasztorze działa Stowarzyszenie Przyjaciół Kościoła Świętej Trójcy *Dziedzinniec*. Dużym kultem wiernych cieszy się obraz

Matki Bożej Miłosierdzia przywieziony z Wilna przez o. Gerarda Domkę, ostatniego z wileńskich, przedwojennych gwardianów. Wiele osób gromadzi liturgia Świętego Triduum Paschalnego, franciszkański *Transitus* (pamiątka chwalebnej śmierci Świętego Franciszka), tłum wiernych wypełnia zarówno świątynię, jak i dziedziniec w czasie dorocznego odpustu Świętej Trójcy. Franciszkanie próbują też przenieść na grunt gdański to, co można określić *duchem Asyżu* - przesłanie pokoju płynące ze spotkań międzyreligijnych, organizowanych na wzór tego, które odbyło się w Asyżu w 1989 r. z udziałem Jana Pawła II oraz przedstawicieli różnych religii z całego świata. W gdańskich spotkaniach, inicjowanych przez Dom Pojednania i Spotkań, a nazwanych *Asyżem w Gdańsku*, wzięli udział m.in. o. Maksymilian Mizzi Maltańczyk, organizator pierwszego międzyreligijnego spotkania w Asyżu, promotor współczesnego dialogu ekumenicznego i międzyreligijnego, a także Szewach Weiss, izraelski polityk, profesor nauk politycznych, przewodniczący Knesetu (1992-1996) i ambasador Izraela w Polsce (2001-2003) oraz laureat Pokojowej Nagrody Nobla Lech Wałęsa.

Gdańscy franciszkanie pragną być otwarci na szeroko pojętą działalność na polu kulturalnym, zgodnie zresztą z intencją listu Świętego Jana Pawła II, skierowanego w roku 1999 do artystów, w którym nasz Wielki Rodak przypomniał, że: *Sobór Watykański II położył podwaliny pod nową relację między Kościołem a kulturą, czego bezpośrednie konsekwencje dotyczą także świata sztuki. Relacja ta ma się rozwijać pod znakiem przyjaźni, otwartości i dialogu. (...) Opierając się na tych podstawach, Ojcowie skierowali na zakończenie Soboru pozdrowienie i wezwanie do artystów: «Świat, w którym żyjemy - pisali - potrzebuje piękna, aby nie pograć się w rozpacz. Piękno podobnie jak prawda budzi radość w ludzkich sercach*

Pascha 2007

i jest cennym owocem, który trwa mimo upływu czasu, tworzy więź między pokoleniami i łączy je w jednomyślnym podziwie!». Z pewnością doskonale wpisuje się w ten program coroczne *Kolędowanie u franciszkanów* w okolicach uroczystości Objawienia Pańskiego, organizowane przez Dom Pojednania i Spotkań. Dotąd w kościele Świętej Trójcy występowały m.in. takie zespoły jak niezwykle popularna Arka Noego czy rodzina Pospieszalskich, gromadząc tłumy miłośników wspólnego kolędowania. W murach franciszkańskiej świątyni odbywa się większość koncertów, cieszącego się dużym uznaniem w kraju i za granicą, organizowanego od 2006 r., Festiwalu Goldbergowskiego. Tu odbywają się tzw. *Koncerty dla Gdańszczan* związane z promocją odbudowy wielkich organów Mertena Friese. W kościele Świętej Trójcy realizowano też wiele innych znakomitych przedsięwzięć kulturalnych, jak choćby pokaz multimedialny *Święta Trójca w ogniu*, zorganizowany przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w 70. rocznicę wybuchu II wojny światowej. Pokaz ten w ciągu zaledwie kilku dni obejrzało ponad 10 tysięcy osób. 12 grudnia 2010 r. Europejskie Centrum Solidarności zaprosiło gdańszczan do wysłuchania w kościele Świętej Trójcy, pomnikowego już utworu Wojciecha Kilara *Missa Pro Pace*. Ogromną popularnością od lat cieszą się franciszkańskie szopki - ruchoma w kościele i żywa na dziedzińcu. Tylko w okresie Bożego Narodzenia odwiedza je ponad 20 tysięcy gdańszczan.

Być może jednak najcenniejsza, pośród licznych wydarzeń we franciszkańskim kościele Świętej Trójcy jest możliwość zatopienia się w modlitewnej ciszy cały dzień otwartej świątyni.

*25-lecie prowincji
Świętego Maksymiliana
Marii Kolbego
uroczyste obchody jubileuszowe
w kościele Świętej Trójcy
z udziałem braci z kraju
i z zagranicy,
15 października 2011*

General zakonu Braci Mniejszych
Konwentalnych o. Marco Tasca

Obraz Matki Bożej Miłosierdzia - wierna kopia obrazu Matki Bożej Ostrobramskiej

Obraz wykonano w Wilnie w roku 1932 na zamówienie polskiego emigranta ze Stanów Zjednoczonych. W 1939 r. w obawie przed zarekwirowaniem przez radzieckich okupantów został on oddany na przechowanie do wileńskiego klasztoru franciszkanów. Tuż po wojnie o. Gerard Domka przewiózł kopię ostrobramskiej Madonny do Gdańska, gdzie za sporą sumę, franciszkanie wykupili ją od właścicieli, z myślą przeznaczenia do kultu. Obraz odkąd tylko znalazł się w kościele został otoczony szczególną czcią wiernych, zwłaszcza tych przybyłych po II wojnie światowej z terenu Wileńszczyzny, dla których kościółek Świętej Anny stał się drugą Ostrą Bramą.

Liczne świadectwa przekazywane ustnie i w formie pisemnej oraz zawarte w księgach próśb i podziękowań zawierają opisy wielu nadzwyczajnych łask, przypisanych wstawiennictwu Matki Bożej Miłosierdzia, a wyproszonymi we franciszkańskim kościółku przed Jej Obrazem. Wiele z nich można nazwać cudownymi. Dodatkowym, namacalnym i pięknym świadectwem Jej czci w tym miejscu są liczne wota przekazywane na przestrzeni lat z prośbą o umieszczenie ich w pobliżu maryjnego wizerunku. 13 listopada 2011 r. na prośbę wiernych Obraz został uroczystie ukoronowany przez metropolitę gdańskiego arcybiskupa Sławoja Leszka Głódzia.

Dla wielu akt koronacji koroną ze złota przetopionego tylko i wyłącznie z darów złożonych na ten cel przez wiernych czcicieli Matki Bożej Miłosierdzia był wielkim hołdem i podziękowaniem za lata Jej czuwania nad tymi, którzy podobnie jak Ona stali się wygnańcami z własnej ziemi.

Paschalne boleści ...

Paschalne świętowanie ...

Asyż w Gdańsku

Dnia 27 października 1986 r. w Asyżu odbyło się spotkanie, które zgromadziło przedstawicieli różnych tradycji religijnych. Przybyli oni do miasta Świętego Franciszka na zaproszenie Jana Pawła II, aby dać wyraz wspólnej trosce o przyszłość ludzkości i modlić się w intencji pokoju na świecie. Ta bezprecedensowa inicjatywa stanowiła wymowny przykład otwarcia na bogactwo duchowe różnych religii i zachętę do rozwijania międzyreligijnego dialogu i współpracy.

Jan Paweł II będąc w Asyżu wyraził pragnienie, aby poprzez szacunek i wsłuchiwanie się w głos sumienia każdy człowiek *uczył się szukać prawdy, kochać i służyć ludziom oraz zaprowadzać pokój między narodami*. Zdajemy sobie głęboko sprawę jak bardzo dziś, wobec zapowiedzi o nieuchronnym zderzeniu cywilizacji i eskalacji przemocy na tle religijnym, istnieje pilna potrzeba odwołania się do modlitwy i tworzenia klimatu zaufania i pojednania między przedstawicielami różnych religii, kultur i narodów.

Po Mszy Świętej Odpustowej
na dziedzińcu ...

Kultura

Koncerty dla Gdańszczan

Projekt ten, realizowany przez gdańskiego muzyka, organistę i dyrygenta Andrzeja Szadejko, jest platformą artystyczno-edukacyjną, która ma promować udział społeczny w ochronie naszego dziedzictwa kulturowego, jakim są odbudowywane wielkie barokowe organy Mertena Friese. Pierwsze koncerty w ramach projektu odbyły się w roku 2008. Od tego czasu w kościele Świętej Trójcy wystąpili tacy artyści jak: sopran - Kira Boreczko, Marta Boberska, Anna Zawisza, tenor - Piotr Kusiewicz, aktorzy - Krzysztof Kolberger, Cezary Morawski, dyrygenci - Marcin Tomczak, Mariusz Mróz, Jan Łukaszewski, Anna Wilczewska, Erik Westberg, Teresa Pabjańczyk, Błażej Połom oraz prowadzone przez nich chóry - Polski Chór Kameralny, Akademicki Chór Uniwersytetu Gdańskiego, Goldberg Vocal Ensemble, Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej, Gdański Chór Nauczycielski, Pueri Cantores Olivenses, Chór Kameralny Akademii Muzycznej w Gdańsku oraz The Erik Westberg Vocal Ensemble. Tutaj występowali również doskonali instrumentalści - Alina Ratkowska, Mateusz Kowalski, Mirosław Adrjańczyk, Teresa Piech, Tomasz Wesołowski, Adam Pastuszka oraz organiści - Krzysztof Urbaniak, Jean-Claude Zehnder i Andrzej Szadejko.

Festiwal Goldbergowski

Festiwal Goldbergowski to coroczne wydarzenie muzyczne, zapoczątkowane w 2006 roku, z okazji 250. rocznicy śmierci gdańskiego klawesynisty i kompozytora Johanna Gottlieba Goldberga (1727-1756), znanego dzięki *Wariacjom Goldbergowskim* Johanna Sebastiana Bacha. Ideą nadrzędną festiwalu jest prezentacja najciekawszych interpretacji muzyki dawnej z wykorzystaniem oryginalnego instrumentarium i zjawisk artystycznych inspirowanych tego rodzaju muzyką. Dzięki współpracy z Biblioteką Gdańską PAN, w trakcie festiwalu wykonywane są najcenniejsze zachowane dzieła z twórczości gdańskich mistrzów epoki baroku. Pomysłodawczynią i obecną dyrektorką festiwalu jest Alina Ratkowska, adiunkt Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

W dziewięciu dotychczasowych edycjach Festiwalu Goldbergowskiego w kościele Świętej Trójcy wystąpili międzynarodowej sławy artyści, tacy jak: Andreas Staier - klawesyn (Niemcy), Paolo Pandolfo - viola da gamba (Włochy), Rachel Podger - skrzypce (Wielka Brytania), Roberta Invernizzi - sopran (Włochy), Hopkinson Smith - lutnia (USA), Avi Avital - mandolina (Izrael), Christoph Coin - wiolonczela (Francja), zespoły Café Zimmerman z Céline Frisch - klawesyn (Francja), Ensemble 415 z Chiara Bianchini - skrzypce (Szwajcaria), European Union Baroque Orchestra z Margaret Faultless - skrzypce, Accademia Bizantina ze Stefanem Montanarim - skrzypce (Włochy), Goldberg Baroque Ensemble (Polska), Weser Renaissance Bremen (Niemcy), Arte dei Suonatori z Aureliuszem Golińskim - skrzypce (Polska), Austrian Baroque Company z Nurią Rial - sopran (Hiszpania) oraz Accordone z Marco Beasley - tenor (Włochy).

*Na następnej stronie:
podczas Festiwalu Goldbergowskiego ...*

*Missa Pro Pace
Wojciecha Kilara,
12 grudnia 2010 r.*

Popiszczmy Razem

Zainspirowany przez Janusza Karca, a organizowany przez Stowarzyszenie Przyjaciół Kościoła Świętej Trójcy i franciszkanów, happening artystyczno-edukacyjny każdego roku w okolicach 6 grudnia, dnia Świętego Mikołaja, przyciąga do kościoła Świętej Trójcy prawie tysiąc dzieci z gdańskich szkół i przedszkoli. W trakcie spotkania dzieci dowiadują się, w jaki sposób powstają i czym są organy. Jednocześnie towarzyszą one zamknięciu kolejnego etapu budowy tego instrumentu we franciszkańskiej świątyni. Tradycją spotkań jest wizyta Świętego Mikołaja rozdającego prezenty oraz granie na gwizdkach-lizaczkach, niejako na małych piszczałkach organowych.

Ruchoma szopka

Pierwsza ruchoma szopka w kościele Świętej Trójcy powstała około roku 1950 staraniem brata Pawła Sokalskiego. Posiadała drewnianą ruchomą konstrukcję, zaś figurki wykonane były z gipsu. Od roku 1957 budową szopki zajmował się brat Czesław Brzezik. Pomagała mu w tym rodzina Szulistów - Feliks (senior) i jego synowie Jan, Gerard, Kazimierz i Feliks. W 1981 r. zdecydowano się na wybudowanie ekspozycji stałej-niedemontowanej. Głównym wykonawcą figurek i wystroju szopki był Władysław Majewski pracownik gdańskiego teatru *Miniatura*. Ruchomy mechanizm wykonał przez całe lata konserwował Feliks Szulist (junior) z synami. Szopka ta była inscenizacją polskich świętych i błogosławionych w adoracji Dzieciątka na tle

regionalnym związanym z rocznicą 600-lecia obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej. W roku 2009, ze względu na remont okien, musiała ona zostać zdemontowana. Wówczas też zapadła decyzja o jej gruntownej przebudowie, zwłaszcza obudowy zewnętrznej tak, aby lepiej wpisać ją w zabytkowe wnętrze i przystosować do prezentacji całorocznej. Swoją formą zewnętrzną miała ona nawiązywać do przedwojennych łóż znajdujących się w tej części świątyni.

Wewnętrzna, obecna dekoracja szopki jest prezentacją Polski - od wczesnego średniowiecza po współczesność, od Tatr po Bałtyk, od elementów wiejskich po dumny Gdańsk. Zaś na ruchomych platformach przesuwają się postacie polskich świętych i błogosławionych, którzy pojawili się na przestrzeni ponad tysiącletniej historii naszej Ojczyzny, począwszy od Andrzeja Świerada, a skończywszy na Janie Pawle II. W 2011 roku w szopce zostały też umieszczone figurki osób związanych z historią grodu nad Motławą tacy jak książę Mściwój, Heweliusz, czy Fahrenheit.

Część dekoracji szopki związanej z Gdańskiem została tak pomyślana, aby oddać jego klimat i atmosferę – *miasta czterdziestu bram*. A zatem pojawia się motyw bramy, przez którą wchodzi i wychodzą święci. Jest też nabrzeże Motławy z sugestywnym żurawiem, są gdańskie kamieniczki. W tle widnieją elementy współczesne – stoczniowe dźwigi, pomnik na Westerplatte, Trzy Krzyże, most wantowy, a nawet „bursztynowy” stadion.

Otwarcie ruchomej szopki po gruntownej przebudowie, 16 grudnia 2011 r.

*W żywej szopce
na dziedzińcu,
grudzień 2010*